

alatt,

nök.

t

Teher.

—
—
30
81
11

vétel.

60
59
60
85

64

anilo.

S.

vő

té-áll

ék-sal

ott

::

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 4. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy hóra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, jan. 7.

Pro Calabria.

— Torontálvármegye segítsége. —

Nagybeeskerek, január 7.

Pro Calabria. Ez a jelszó hangzik most szerte a világon. Olaszország nagy katasztrófája tehetetlenné dermesztette a fajok és nemzetek vetélkedését. A nagy érdekek emeltyüi mintha pihennek. Olyan képe van most a világnak, mintha nem volna más mozgató ereje, csak a részvét. Angolok, németek, amerikaiak, Brökök stb. vetekedve sietnek, hogy Olaszországot nagy szerencsétlenségében megvigasztalják, nagy veszteségében megsegítsék.

Ebből a nemes vetélkedésből nem maradhat ki Magyarország sem. Nem is marad ki. A magyar társadalom vezető tényezői nagyarányu segítőakcióra szövetkeznek. Tudósok, írók, művészek, politikusok, mágnások, főpapok, pénzemberek indítják meg a nagyszerű mozgalmat, a melynek országos jellege lesz.

A világnak semmiféle nemzeti öszintében nem osztozkodhatik Olaszország nagy nemzeti gyászában, mint Magyarország. Mert minket nem csupán a kultur-közösség fűz az európai kultúra legősibb országához, hanem a nemzeti történelem igen sok magasztos emléke. Európa legeselső kulturharcait: a mohamedánság ellen irányultakat, az olaszországi köztársaságokkal együtt vívta meg a magyarság.

De ennél is szentebb kapcsolatot teremtettek közöttünk és Olaszország népe között a negyvennyolcas szabadságharcok daliás emlékei. És ami ezután történt, az ezt a kapcsolatot eltörhetetlenül forrasztotta.

Üldözött hőseinknek Itália volt a legelső pihenő helye és itt pihént meg Kossuth Lajos. Hazát nem adhatta neki a nagylelkű nemzet, de adott otthont neki, világos, meleg otthont és körülvette olyan tisztelettel, aminőben fejedelmek sem részesülhetnek és övezte dísző homlokát olyan glóriával, aminővel a szentjeit se övezi az olasz vallásosság.

A veszteségéért nem kárótolhatja senki se Olaszországot. Ha minden nemzet a fölöslegét adná oda, akkor se. Amit Magyarország adhat, bármilyen kolosszális legyen is a segítség, csak egy elvesző kis hányadot pótolhat. A részvét megnyilatkozásának a formája azonban bizonyára megvigasztalja olasz embertársainkat. De fölemelő az egész emberiségre is az a jelenség, hogy a szerencsétlenségben az emberiség szive egy egészszé forrás fölgyulad az emberszeretetnek ragyogó fáklyája, hogy legalább fölmelegítse a rémülettől megdermedt, lesújtott szerencsétleneket.

Torontálvármegye lakossága az elsők közé tartozik, akik az országos mozgalomban a segítőkhöz csatlakoznak s a maga gyöngye erejével támogatni, előmozdítani igyekszik a segítség munkáját.

A vármegye főispánjának és alispánjának buzgólkodására tegnap már meg is alakult nálunk a segítő-bizottság s merve a mozgalom élére állott férfiak nemes lelkesedését és energiáját, valamint a vármegye lakosságának érző szívét, Torontálvármegye segítségének bizonyára jelentős hely jut az országos mozgalomban.

A tegnap megindult mozgalomról tudósítónk a következőket jelenti:

Botka Béla főispán tegnap délután 5 órára a vármegyeház főispáni kistermébe értekezletet hívott össze, amely megbeszélje azokat a módokat, a melyekkel Torontálvármegye közönsége a földrengés sújtotta olaszok segítségére lehet.

Az értekezleten Botka Béla főispán elnöklésével résztvettek: Jankó Ágoston alispán, dr. Perisics Zoltán polgármester, Magyar Pál pápai kamarás-plébános, Steinitzer Géza, Oldal Antal, Franz J. L., Mayer Aurél bankigazgatók, dr. Klein Mór főrabbi, Jeszenszky Nándor ág. ev. és Szalay József ref. lelkész, Menczer Lipót, Mayer Rezső, Bánlaky András árvaszéki ülnök, Somfai János szerkesztő és Zsitkovszky Béla főispáni titkár.

Botka Béla főispán megnyitván az értekezletet, előadja, hogy az a rettenetes katasztrófa, amely Olaszországot érte, indította őt arra, hogy értekezletet hívjon össze, amelyen megállapításnak azok a módok, amelyekkel szerencsétlenül járt olasz embertársainknak segítségére lehessünk. A földrengés sújtotta nép segítségére már országos mozgalom is indult, amelyet nekünk a tőlünk telhető erővel támogatnunk kell. Az volna a javaslata, hogy alakítson az értekezlet egy bizottságot, amely a vármegyében a segítő akciót intézné s az adományokat gyűjtene.

Jankó Ágoston alispán hangoztatja, hogy Olaszország szerencsétlensége az egész emberiség közös csapása. Embertársainkat érte a rettenetes pusztulás s ha semmit sem tekintünk is, az emberi érzés arra indít mindenkit s így benünk is, hogy mindent elkövessünk az embertársainkat ért szerencsétlenség enyhítésére. Ecseteli a katasztrófa borzalmait, a szerencsétlenségnek minden eddigi katasztrófát fölmúló nagyságát s hangoztatja, hogy teljes szívvel és lélekkel a szörnyű katasztrófahez illő csöndes komolysággal munkáljunk közre abban, hogy a földrengés sújtotta népnek segítséget nyujtsunk s vármegyeszerte összegyűjtsük az adományokat. Rámutat arra, hogy a hercegprimás védnöksége alatt már országos mozgalom indult meg, csatlakozzék tehát a vármegye is ehhez a mozgalomhoz teljes erővel, hogy minél nagyobb eredménye legyen. Javasolja, hogy intézzenek fölhívást a vármegye minden tényezőjéhez, községekhez, jegyzőkhöz, lelkészekhez, az összes hatóságokhoz, a vármegyei bizottsági tagokhoz, hogy gyűjtsenek és nyujtsanak adományokat az olasz szerencsétlenek javára.

Az alispán bemutatja ezután az általa szerkesztett szép fölhívást, amelyet az értekezlet egyhangu helyesléssel magáévá tesz s az alispánnak fáradozásáért köszönetet szavaz.

Magyar Pál pápai kamarás, plébános javasolja, hogy a lelkészeket kérjék föl, hogy egy bizonyos napon rendezzenek gyűjtést a templomokban a földrengés sújtotta olaszok javára, a mihez az értekezlet szintén egyhangulag hozzájárul. A plébános jelenti, hogy a maga részéről a nagybeeskereki róm. kath. plébánia-templomban már e hó 10-ikén, vasárnap rendezi a gyűjtést.

Többek fölszólalása után az értekezlet Botka Béla főispán és Jankó Ágoston alispán elnöklésével szűkebbkörű bizottságot választ, a melynek tagjai Menczer Lipót, Mayer Rezső és Somfai János s ezt a bizottságot megbizzza a segítő akció intézésével. A segítő akció pénztárosa Mayer Lipót, jegyzőjévé Somfai Jánost választották meg.

Dr. Perisics Zoltán polgármester jelenti, hogy Nagybeeskerek város képviselőtestületének legközelebbi ülésén szintén segítségre fogja fölhívni a képviselőtestületet s javasolni fogja, hogy

bizonyos összeget szavazzon meg a város a szerencsétlenül járt olaszoknak.

Jankó Ágoston alispán még előadja, hogy külön körrendeletben is fölhívja a közigazgatási hatóságokat a segítő akció támogatására s az értekezlet pedig fölkérte Botka Béla főispánt, hogy kérjen táviratilag portómentességet a segítő akció minden postai eljárására, amit a főispán nyomban meg is tett.

Miután az elnöklő főispán megköszönte a megnyilvánult meleg részvétet, az értekezlet véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 10-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) január havi előadásai a következők:

Jan. 13: 8-tól 9-ig Gazdasági földrajz; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 16: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

Jan. 20: 8-tól 9-ig Magyar irodalom; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 23: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

Jan. 27: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Jan. 30: 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— **Vizkereszt.** A róm. kath. egyház tegnap ünnepelte meg vizkereszt napját s a nagybeeskereki plébánia-templomban is a szokott fénynyel ülték meg ez ünnepet. Kedden délután 2 órakor volt a vizszentelés, tegnap délelőtt 10 órakor pedig zenésmitést tartottak a templomban, amelyet Magyar Pál pápai kamarás celebrált nagy papi segédlettel, míg az egyházi ének- és zenekar Wehninger karnagy vezetésével a Güttler-féle „Misé“-t adta elő a megszokott precizitással. Ugyancsak a tegnapi misék alatt gyűjtést rendeztek az afrikai néger rabszolgák felszabadítására és a pogányföldön működő misszionáriusok segélyezésére. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye volt. A közönség úgy a vizszentelés, mint a tegnapi ünnep alkalmával igen nagy számmal látogatta a templomot.

— **Kitüntetés.** A király Vest Ede lovag, udvari tanácsnok, a temesvári kereskedelmi és iparkamara kiváló elnökének a közélet, különösen pedig a közigazgatás terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

— **A görög keletiek karácsonya.** Gör. kel. szerb polgártársaink karácsonyi ünnepei ma kezdődtek meg. Ma az ünnep első napján a gör. kel. templomokban reggel fél 4 órakor hajnali misék voltak, délelőtt fél 10 órakor pedig ünnepi miséket tartottak nagy díszszel mindkét gör. kel. templomban, ahol nagyszámu hívő közönség jelent meg. Délután 3 órakor vecsernye volt. Holnap karácsony másodnapján fél 5 órakor lesznek a hajnali misék, az istentiszteletek pedig délelőtt 10 órakor lesznek.

— **Uj tanfelügyelő.** A kultuszminiszter dr. Radvány Ferencet a pancsovai tanfelügyelő-ségi kirendeltség vezetésével megbízott kir. segéd-tanfelügyelőt, aki Nagybeeskereken is hivataloskodott, kir. tanfelügyelővé nevezte ki.

— **Plébánosi installációk.** Mint Temesvárról jelentik, Csernoch János dr. püspök tegnap a püspöki rezidencia házi kápolnájában vezette be, vagyis installálta Demle Ferenc karánsebesi főesperest, Kovács Géza padéi és Steigerwald Ádám nagykomlósi plébánosokat. Az ünnepélyes installáció után, a három plébános letette a hűségesküt és a hitvallást a püspök kezébe.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott pénzügyminiszterelnök Strelka Rezső pancsovai fővárosi hivatali segéd-tisztet vámtiszté, Farkas Lajos hódsági elsőosztályú adóhivatali ellenőrt pedig Módosra másodosztályú adópénztárnokká nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Kauffmann Zsigmond, a nagybecskereki Dúngyverszky-féle szőnyeggyár pénztárosa eljegyezte Hajnal Iván nagyszentmiklósi magántisztviselő kedves és szeretetreméltó leányát, Hajnal Irma főiskolai tanárasszonyt, a debreczeni törvényszékhez mint telekkönyvi osztályhoz kirendeltét.

— **Kirendelés.** A m. kir. igazgatási ügyminiszter Rajasich Dániel antalfalvai közigazgatási betétszerkesztő telekkönyvvezetőt a debreczeni törvényszékhez mint telekkönyvi osztályhoz kirendeltét.

— **A szabad iskolából.** A kultúregyesület munkásgimnáziumában tegnap este Harzer József tanár folytatta fizikai előadásait s az archimedesi törvényt magyarázta, amelynek kapcsán igen érdekes előadást tartott a víz alatt járó hajókról, a torpedókról, a tenger alatti aknákról, majd a léghajókról és a repülőgépekről. Utána Wirker István tanár nemzetgazdasági előadása következett s az árú, a pénz, a kínálatot és keresletet magyarázta igen tanulságosan.

A legközelebbi előadás a közbeeső görög keleti karácsonyi ünnepek miatt január hó 13-án, szerdán lesz, amikor 8-9-ig gazdasági földrajz és 9-10-ig nemzetgazdasági előadás lesz.

— **Halálozás.** Mint Kikindáról jelentik, ott a napokban meghalt özy. Petrovits Jánosné, szül. Kengyelicz Anna 76 éves korában. A megboldogultat, ki a kikindai szerb nőegyletnek hosszú idekőn át volt elnöknője, jótékonyágáért, érző jó szívéért mindenki szerette és becsülte. Az elhunytat nagy és előkelő rokonság gyászolja, köztük vejei: Dr. Bogdán Zsivkó és Tellecski Kristóf.

— **A pancsovai állami tisztviselők mozga ma.** A pancsovai állami tisztviselők körében, mint Pancsováról írják, nagy elkeseredést keltett, hogy Pancsovát a második lakásbérosztályból az ötödikbe fokozták le. A tisztviselők, mikor a puhatolódási eljárás sérelmes megállapításáról értesültek, kérések ugyan az eljárás főlüvizsgálását, ezt azonban nem rendelték el. Most a tisztviselők gyűlést tartottak, amelyen az a főlógás jutott kifejezésre, hogy Pancsovát csak nyilvánvaló tévedésből sorozhatták az ötödik lakásbérosztályba, mert időközben mitsem változtak azok a viszonyok, amelyek annak idején szükségessé tették a második osztályba való besorozását.

— **Épületek háboru esetére.** A 29-ik közösgyalogezred itt állomásozó zászlóaljnak parancsnoksága a napokban parancsot kapott, hogy vizsgálják meg Nagybecskereken azokat az épületeket, amelyek szükség esetén katonai kórházakul szolgálhatnak, a vizsgálat eredményéről pedig tegyenek jelentést. A zászlóalj-parancsnokság a kapott utasítást közölte dr. Perisics Zoltán polgármesterrel, aki a város részéről Strosz Béla városi főjegyzőt, dr. Weiserschan József városi főorvost és Naszke Károly városgazdát küldte ki a vizsgálat megajtására, míg a katonaság részéről Meska Ferenc alezredes és dr. Misera József ezredorvos csatlakoztak a bizottsághoz. Az épületek megvizsgálását a tegnapi napon már meg is kezdték, ma pedig folytatták. A kiszemelt épületek közé tartoznak az összes tanintézetek és internátusok, a volt törvényszéki-épület, a Városház, a volt Kolletth-féle ház, a volt csendőrségi lakotanya, a régi Munkács, néhány raktár-épület stb. Hozzávetőleges számítás szerint háboru esetén 5-6000 sebesültet lehetne Nagybecskereken elhelyezni. Az épületek megvizsgálását a bizottság valószínűleg még a mai napon befejezi.

— **Nagybecskerek egészsége.** Dr. Weiserschan József városi főorvos most adta be Nagybecskerek város december havi egészségügyi jelentését, amely szerint az elmúlt hónapban 68 születéssel szemben 62 haláleset fordult elő és pedig 7 éven alól meghalt 16, míg a hét éven felüli elhaltak száma 46. Az egyes halálokok a következők: Hasihagymában meghalt 1, gyermekhasmenésben 5, gümőkórban 8, influenzában 1, veleszületett gyengeségben 1, gutaütésben 5, szervizivajban 5, tüdőgyulladásban 2, egyéb természetes halálokok következtében 33. Külső okozta halál a múlt hónapban csak egy esetben fordult elő. Ami a város általános egészségügyi viszonyait illeti, ugy azok aránylag eléggé kedvezőknek mondhatók, mint-hogy minden téren határozott javulás mutatkozik. Az általános megbetegedések száma norma-

lis volt, míg a heveny-ragályos betegségek közül csak a hörghurut és a bárányhimlő mutatkozott szórványosan. A születések száma a halálozásokét 17-el felülmulja. Gümőkórban 8 ember halt meg. Trachomára 27 embert vizsgáltak meg, akik közül 3 tényleg betegnek találtak. Az országos betegápolási alap terhére az elmúlt hónapban 157 szegénysorsu részesült orvosi gyógykezelésben. 4 rendőrorvosilag megvizsgált közül egyet a kórházba kellett szállítani. A köz-kórházban decemberben a beteg-forgalom a következő volt: Felvételtett 283, az elbocsátottak száma 230. Ugyanott meghalt 4 helybeli és 11 idegen. A városi menedékházban tartózkodott 30 férfi és 17 nő, a róm. kath. árvaházban pedig 17 gyermek volt elhelyezve. Az élelmiszerek piacát, a szódavíz és egyéb gyárakat és ipartelepeket szintén orvosi vizsgálat alá vették s a vizsgálat eredményéről jelentést tettek a városi tanácsnak, mint elsőfoku iparhatóságnak. Heveny és idült ragályos-betegségek lefolyása után 5 esetben végeztek gőzfertőtlenítést.

— **Beszűntetett ebzárlat.** A város polgármestere ezúton is tudatja a közönséggel, hogy az annak idején elrendelt 40 napi ebzárlatot a mai napon feloldotta.

— **Betörés.** Lenhardt Antal itteni hangszerkereskedő üzletébe az éjjel ismeretlen tettesek betörték s több értékesebb hangszert loptak el. A betörésnek csak ma reggel jöttek a nyomára s jelentést tettek róla a csendőrségnek, mely most a betörőket nyomozza.

Fogzás.

Ugyan, adjatok a szenvedőknek SCOTT-féle Emulsiót és kiméljétek meg álmatlan éjszakától.

A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül bujnak elé, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

Az Emulsió készítésénél a legjobb minőségű halolaj és a legjobb minőségű tojásfehérjét használnak fel. A készítményben van.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyreállítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.
11j-41

A párdányi vérnap.

Pont nyolc órakor volt a kezdet. A varju had károva szállott. Hogy összejöttek zord szemekkel. A dieső, nagy, párdányi vadászok. Volt ott Winchester, volt Dianna. Volt Browning-gal hetvenkedő. S ki a fülest a csőre hozza. Hajtó volt éppen hetvenkedő.

Vért szomjuhozva „stand“-ra álltak Hatan, hogy megindult a hajtás (Mert három Jäger volt a „flankás“) Aki ért matematikához Nem is kell hozzá gyökvonás, S tudja: kilenc volt a vadász.

Volt ott té bé főszolgabíró (Hivatalban ő a legelső, S legapróbb volt a segédjegyző) Volt em királyi állatorvos. A jószívű szelíd Banath (Az „Allatvédő“ tagja lett) A társaság első lövője: A járás em kir. számvevője Jellachich, Rokona a hámnak, Kivel olyan kegyetlenül bánnak. (Tudniillik minden madár Ó tőle mértföldekre száll) S a romba dől Rómának sarja, Kit meg nem tört a sors haragja „Vón nyul!“ szól Ille Szilviusz, „Csak ne lett volna nyul tifusz.“ (Azért mondá ezt jó előre: Ó a nimródok rendezője.) Csak egy áll busan, mint zord albán A „Tamisac“ zezugos halmán: Schickhoffer János, jogok öre, Ivánda község vezetője Steffler (a neve nem magyar) De jobb magyar ő, mint Magyar Ki a betűt tablára rójja, (Hisz Párdányi község tanítója) S ha valamit el fognak hibázni Lepuffantja a Hanni bácsi.

Igy már mindenkit ismerünk Szent Hubertus te légy velünk!

Messze, tul Bergengóciában Egy varju édegett magában. (A fáma róla azt beszélté, Bár a fáma beszél sokat, Otthagytá ugy a felesége, Mint Szent Pál az oláhokat) S egyszerre hirt hall szellő szárnyon Gyilkolnak lenn a nagy Bánáton. Jelent a multtal összevetve, Láttá, itt lenn nincs mit keresne Mindent elvesztett s kapva szárnyra Nekivágott, direkt Bánátra.

S mint valamikor, réges régen A bibliakor idejében, A napkeleti szent királyok: Ugy vártak itt is a vadászok. Igaz, nem fényes tünceményre, Csak tapsi fülest puskavégre, Egyszerre csak egy pont jelen meg Minden reménye a jelennek. Varju száll Bergengóciából. Nem félve gyors, dieső haláltól. Maga repült a gyászos torhoz, Keresi, hol az állatorvos, Ki bánatát gyorsan megértve, Gyorsan fog elvégezni véle. Az állatorvos szíve dobban (Kovács üllője sem ver jobban.) Mikor a drága Hemmerleszbe Két darab hatos patront tesz be S bár a zsákmány ott ült előtte, Mindkét patront a luftba lötte. Szegény varju! A lelke sir „Ó“ S nézi hol van a szolgabíró, Kinek a keze radikális, Igazságos és nem banális. Attól a kéztől jó lesz halni E földi létből kiszaladni. De mint mindennek a világon Előre megirt sorsa eljő, A szolgabíró előtt ott állt Az ittebei segédjegyző S a szegény varju átlótt szívvél A hóba hullott összetörve, Nem is tudva sebes halálát Kilenc közül kinek köszönje?

Végeztül gyászos tort ülének Volt ott sonka, szálonna, kolbisz, Verseczi bor mellett Párdányban Igy ese meg a híres hajtás.

11j. Papik Miksa.

Farsangi naptár.

Január 9. Kaszinó-estély.
Január 11. Szerb egyházi dalárda beszedája.
Január 16. Izr. nőegylet ibolya-estélye.
Január 23. A jótékony nőegylet jelmezestélye.
Február 1. Tűzoltó-bál.
Február 6. A torontali atletikai klub estélye az olasz föld-rengés sujtottak javára.

Irodalom.

* **Az új bortörvény.** A borhamisításnak és a hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t.-c. 1909. január 1-én lépett hatályba. Ezen új törvényvel, mely az 1893. évi XXIII. t.-c. cikkét a szükségnek megfelelőleg teljesen megváltoztatja, a szőlőgazdák-nak egy régi óhajta teljesült. Az új bortörvényben benne vannak mindazon intézkedések, melyek alkalmasak arra, hogy borkivitelünk emelkedését előmozdítsák s a hazai bortermelés ügyének hatalmasabb lendületet adjanak. A törvényben foglalt intézkedéseket kellő világításban tárja elénk az a magyarázatos és jegyzetes kiadás, mely az ismeretes Rath Mór-féle gyűjteményben ma hagyta el a sajtót. A magyarázatoskat és jegyzeteket, egy e szakban kiválóan jártas szaktekinély készítette. A csinosan kiállított füzet ára 1 korona 20 fillér, kapható ugy a kiadónál, mint minden könyvkereskedésben.

* **„Zenélő Magyarország“** az egyetlen modern zeneújdonságokból szerkesztett zeneműfolyóirat. 300 zeneoldala terjedő évi 24 füzetében ugy a „Karácsonyi zenealbum“ és „Husvétii zenealbum“ (mely albumok előfizetőinek ingyen járnak) megtalálja az előfizető a kiválóbb magyar és külföldi zeneszerzők legnépszerűbb szerzeményeit, az idény sikerűt magyar nótáit, műdal, opera, operett, kuplek, vigdalok, tánc és szalon zeneújdonságait zongorára két- és négykézre és hegedűre átírt zenezámokat is. A most kezdődő XVI. évfolyam előfizetési ára: Fel évre: 12 füzet és „Husvétii zenealbummal“ 6 korona. Egész évre: 24 füzet és „Husvétii és Karácsonyi zenealbumokkal“ 12 korona. Eddig megjelent 380 füzetéből 60 különféle összeállítású 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adtunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s az ily füzeteket 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust — ugy zeneművekről árjegyzőket kívánatra bérmentve ingyen — mutatványfüzetet pedig 60 fillér levél-

bélyeg beküldése ellenében küldünk. Minden és bárhol megjelent és hirdetett zeneművek egyuttal megrendelhetők Klökner Ede zeneműkiadóhivatalából Budapesten, VIII., József-körút 11. szám.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A miniszterelnök bécsi utja.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az összes felhivatalos jelentések határozottan mondják, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi utja nem volt kapcsolatban sem a bankkérdéssel, sem a többi függő kérdésekkel.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap visszaérkezett Bécsből Budapestre. A miniszterelnök megérkezése után meglátogatta Kossuth Ferencet lakásán, akivel másfél óra hosszat tárgyalt s informálta őt bécsi utjáról. Ugyancsak informálta a miniszterelnök a kabinet többi tagjait.

A bankkérdés.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jól értesült politikai körökből jelentik, a magyar kormány a bankkérdésben egyelőre nem tesz semmit, hanem bevárja a bank dolgában az osztrák kormány jegyzékét, amely e hó 18—20-ikára várható. A bankkérdés ügye Budapesten fog eldőlni, amennyiben Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter betegsége miatt nem mehet föl Bécsbe tárgyalni az osztrák miniszterekkel s így az osztrák kormány tagjai Budapestre fognak jönni.

Más forrásból azt jelentik, hogy a bankkérdésben igen kritikus a helyzet, mert a kormány tagjai közt is állítólag nagy az ellentét. Ez a forrás azt mondja, hogy a kormány tagjai közt a differenciák ma sokkal nagyobbak, mint eddig. Így a függetlenségi párt egyes vezető embereinek föllépése folytán Kossuth Ferenc határozottan az önálló bank mellett van, sőt állítólag tárcáját is kötötte hozzá. Ugyancsak az önálló bank híve Apponyi Albert gróf is, míg Wekerle, Andrássy és Zichy határozottan a bankközösség föntartása mellett vannak.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Jól informált politikai körökből kiszivárgott hírek szerint a magyar kormány a bankkérdés megoldása dolgában már előzetes megállapodásra jutott. E megállapodás értelmében a kormány kötelezve van legközelebb az osztrák-magyar jegybankkal tárgyalásba bocsátkozni a bankprivilegium megújítása dolgában. A banknak természetesen jogában áll a magyar kormány részéről tett javaslatokat, amelyeket nem tart helyeseknek, vagy megfelelőeknek, visszautasítani, annélkül, hogy erre vonatkozólag egy más faktoral kelljen előbb összeköttetésbe lépnie. Ha ellenben olyan követelményekkel lépne fel, amelyeket a bank diskutabiliseknek tart, úgy a helyzet már sokkal bonyolultabb lenne. Ez esetben nem volna elégséges, ha egyedül a bank el is fogadna újításokat, hanem előbb biztosítékot kellene szereznie arra nézve, vajjon az osztrák kormány a maga részéről hajlandó volna-e ezen újításokkal együtt a bankprivilegiumot meghosszabbítani. A legcélravezetőbbnek mutatkozik tehát az, hogy a bankkérdés megoldása az összes faktorok előzetes megállapodásával történjék, ami így is lesz s a tanácskozások e hó 20-ika körül meg is indulnak. A tárgyalások megkezdésekor a magyar kormány a kartellbankok létesítésére irányuló terveit fogja előtérbe tolni, amennyiben ez volna az az álláspont, amelylyel az önálló bank legexponáltabb előharcosai, különösen pedig maga a képviselőház elnöke, Justh Gyula is megelégedhetnének. Ha ez a terv nem sikerülne, úgy a magyar kormánynak arra a kérdésre kellene válaszolnia, hogy az

adott viszonyok között a közös bank fenntartása — esetleges, Magyarország érdekeinek megfelelő változtatásokkal — lehetséges-e, avagy garanciát vállalhatnak-e az önálló magyar jegybank felállításához? Ennek a kérdésnek mikénti eldőlése nagyrészt Kossuth Ferentől, a parlamenti többség vezérével függ, aki mint ilyen nagy befolyással bír és remélik, hogy a függetlenségi párt az ő döntését bizalommal fogja fogadni.

Egy memorandum.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy fővárosi estilap mai számában egy bécsi jelentést közöl, amely jelentés azt mondja, hogy mielőtt Andrássy Gyula gróf a választói törvényjavaslatot a király elé terjesztette volna, a király meghallgatott volna négy magyar titkos tanácsost. Az illető titkos tanácsosok, akik között Tisza István gróf nincsen, a királynak memorandumot terjesztettek volna be, amelyben kifejtették a magyar politikai helyzetet. Ebben a memorandumban az állítólagos titkos tanácsosok azt mondták, hogy a jelenlegi kormány félrevezeti a koronát és az az út, amelyen a kormány halad, nem vezet békés megoldás és továbbfejlődés útjára. Rámutattak volna a memorandumban a reakciós áramlatra, amely az országra nézve káros, hangsúlyozták a közigazgatás modern berendezésének és az általános titkos választói jog behozatalának szükségét. A memorandumban négy pontot állítottak volna fel, mint amelyek az ország békeségét, nyugalmát és fejlődését biztosítják. Ezek lettek volna: 1. Az általános, titkos, községenkinti közvetlen választói jog. 2. Az általános, teljesen ingyenes állami népoktatás. 3. A progresszív adózás. 4. Az állami közigazgatás. Az illető forrás szerint a memorandum aláírói két személyiséget is ajánlottak, mint akik törvényesen és alkotmányosan képesek e program-pontok alapján a helyzetet megoldani. Az illetők nyíltan kiakartak állani tervükkel a porondra, de a király nem engedte s a memorandum még mindig ott van a királynál. Természetes, hogy ezt a jelentést csak úgy kuriózumos híreszteléseképpen lehet felemlíteni.

A horvát bán Budapesten.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán ma reggel Budapestre érkezett, hosszabb ideig tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Josipovich Imre horvát miniszterrel. A horvát bán holnap Bécsbe utazik, hogy az udvar tagjainak új év alkalmából szerencsekívánatait tolmácsolja.

Az osztrák Reichsrath megnyitása.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, az osztrák Reichsrathot e hó 20-án nyitják meg újból. Addigra azt hiszik, hogy sikerül egy koalíciós kormányt alakítani.

A keleti események.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsben időzésekor Aehrenthal báró külügyminiszterrel a török bojkott megszüntetése dolgában tanácskozott s azt hiszik, hogy a tanácskozásnak lesz is eredménye.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, az „Ikdam” című lap azt írja, hogy monarchiánk és Törökország közötti tárgyalásokat a ma végződő beiram ünnepek után megkezdik.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsbe érkezett belgrádi jelentések szerint ott monarchiánknak erélyes fellépése kellő hatást tett, amennyiben

nyiben a háborus izgatás hirtelen lecsendesedett.

Az olaszországi pusztulás.

Budapest, január 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Római jelentések szerint Messzinában és Calabriában megkezdtek a romok fertőtlenítését. A mentők élő embereket már nem igen találnak a romok között. Messzina környékén különben tegnap újból rengett a föld, de a rengés csak kisebb mérvű volt.

Budapest, jan. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Reggio di Calabriában tegnap kétszáznyolcvan súlyosabban és könnyebben sebesültet huztak még ki a romok alól, akiket Nápolyba szállítottak.

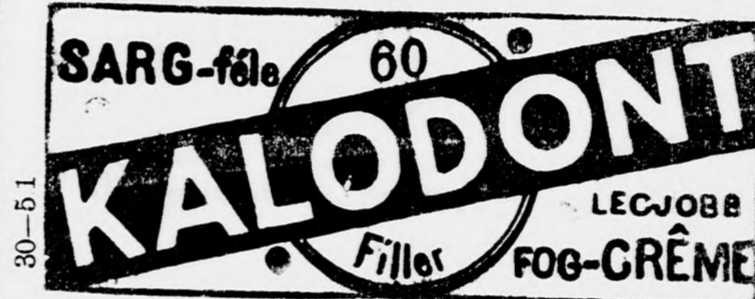
Határidő-üzet.

Budapest, január 7. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április) 25.40 — —
Buza (októberre) 21.68 — —
Rozs (áprilisra) 20.24 — —
Rozs (októberre) 18.16 — —
Zab (áprilisra) 17.30 — —
Tengeri (áprilisra) 14.48 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyílttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Nagybecskereki Maskil-el-dol betegségélyző-egylet.

Közgyűlés.

A „Maskil-el-dol” betegségélyző-egylet 1909. évi január 17-én d. e. II óraker az izr. hitközség irodájában

XXXI. rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre az egylet t. c. tagjai ezennel tisztelettel meghívattak.

N a p i r e n d:

1. Az elnökség évi jelentésének, zárszámadásának és a számvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése.
 2. A felmentvény megszavazása.
 3. Az egyleti orvos fizetésének megállapítása.
 4. Az 1909. évi költségvetés tárgyalása.
 5. Új tagok bejelentése.
 6. Netáni indítványok tárgyalása.
- Nagybecskereken, az 1909. évi január hó 5-én tartott választmányi ülésekből.

A „Maskil-el-dol” elnöksége:

Löffler Jónás,
titkár.

Geiger Manó,
elnök.

„M-1-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Anticotin-cigarettahüvelyek fadóboxban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi Minden fadóbox egy érdekes művészkartyát tartalmaz.

4-221

